

Fæsters egen Skade, idet Kjøbet af hans Fæstegaard udskydes til en saa siern Tid, at han maaskee ikke mere kan blive Eier. Desuden bør man ogsaa tage Hensyn til, at den velvillige og humane Lehnsholder eller Stamhuusbesidder, som vil Bondens Vel, ikke maa paa en Maade blive udsat for at handle tvertimod Bondens egen Interesse. Naar Bonden bliver ved at trække Sagen ud og betænke sig frem og tilbage paa at modtage hans fordeelagtige Tilbud, maa han dog have Ret i at sige: „Naar jeg ikke kan sælge Gaarden til den Ene, saa sælger jeg den til en Anden“; maaskee det kan give Anledning til at aabne Bondens Dine for hans egen Interesse, saa at han selv kjøber Gaarden til en Priis, der stemmer med Ret og Billighed.

Jeg skal indskrænke mig til disse Bemærkninger, da der af de ærede Medforslagsstillere allerede er udtalt alt Væsentligt, hvad der kan være at sige om denne Sag.

Formanden: Den anden Landthingsmand for 1ste Kreds har Ordet.

Trefchow: Jeg frasalder fortiden Ordet, idet jeg aldeles henholder mig til hvad min ærede Nabo, den 4de Landthingsmand for 1ste Valgkreds (Blekingberg) og flere andre Talere have yttret til Fordeel for det omhandlede Vædringsforslag, for hvilket ogsaa jeg stemmer.

Solf: Saaledes som § 1 er kommen til os fra Folkethinget, gjør den Loven usikkert til at fremme Selveiendom i nogen væsentlig Grad, og indeholder, sammenholdt med § 5, factist en Dispositioneret for Brugere over Eiendommen, udstrakt — om jeg seer ret — endogsaa langt over Grændsen af Medveiendom, at Eieren ikke uden Samtykke af de mindre Lodtagere maa disponere over sin Andeel. Man har anført, at allerede de af Ministeriet udstedte Bevillinger knyttede Afhændelsen udelukkende til Fæsterne. Men, mine Herrer! jeg maa bede vel erindret den store Forskjel, der er imellem de Bestemmelser, som Bevillingerne indeholde, og dem, der indeholdes i Lovforslaget. Efter Bestemmelserne i Bevillingerne vil Salg kun kunne finde Sted, naar Fæsterne ville købe, medens et indrømmet Samtykke, eller en Rettighed til at kunne

renoncere til Fordeel for en vis bestemt Person, bringer Forholdet imellem Fæsteren og Lehner ind under en fælles Dispositioneret.

Forskjellen opløser sig ikke i en tom Formalitet, men det, der her spørges om, ligger ind under en principmæssig Betragtning og er i Eiendomsretten reelt indgribende. Der er Saa i denne Forsamling, som indstændigere end jeg ønske Selveiendoms Udbredelse. Jeg har selv i flere Aar virket dertil, og jeg har seet de velgjørende Følger deraf baade for Brugeren og for Staten, selv under forandrede Conjunctioner. Men ved denne, som ved enhver anden Ordning af Samsundsforholdene troer jeg, at Retfærdigheden bør ske Fyldest. Hvo der stemmer for denne Lov som et Forsøg paa, hvorvidt Selveiendom ved frivillige Overenskomster kunde fremmes, — jeg troer en saadan Tanke bevæger sig maaskee hos Nogle — dem maa jeg lægge vel paa Sinde, at Loven, som den foreligger, vil ikke kunne i saa Henseende afgive noget Beviis. Jeg beder fastholdt for Fremtiden denne Betragtning, at, naar man stemmer for Loven, saaledes som den foreligger, afgiver den intet Beviis for, hvorvidt Selveiendom ved frivillige Overenskomster vil kunne fremmes. Jeg agter derfor ogsaa at stemme for det Vædringsforslag, som foreligger, deels fordi jeg anseer § 1, under dens nuværende Form, at ville være skadelig for Selveiendoms Fremme, deels fordi jeg troer, at den vil være skadelig for en stor Deel af Fæstebøndernes egne Interesser.

Dahl: Jeg skal blot tillade mig nogle ganske enkelte Bemærkninger. Det er mig klart, at, dersom Loven skal udkomme, som jeg ønskede, for at Selveiendom maa blive fremmet, da maa enten en Bestemmelse, lig den, der indeholdes i § 1, eller en Bestemmelse, lig den, der indeholdes i § 5, blive vedtaget og blive til Lov, da jeg ellers ikke troer, at det andet Thing vil gaae ind derpaa. Det er derfor, jeg har overveiet hos mig selv, hvilken af disse Bestemmelser jeg helst skulde gaae ind paa, og jeg maa gjentage i Henhold til, hvad jeg før har udtalt, at jeg vilde stemme imod Bestemmelsen i § 1 og for Bestemmelsen i § 5 eller en lignende. Det er gjentagende sagt, at paa Lehnsgodserne sidde Fæsterne paa billigere